

församlingsbladet *Maria*

Svenska kyrkan i Västerlanda, Hjärtum, Åsbräcka, Fuxerna och Lilla Edet

Skatt i natur och kultur

Nr 2 2015

Svenska kyrkan

Bild som språk

En bild säger mer än tusen ord. Jag tycker ofta det stämmer. Många bilder på Instagram kräver åtskilliga ord att förklara. Och det är roligt att se på fotografier från förr. Då kan man se hur platser i kommunen har förändrats. Roligast är att se två bilder – en från nu och en från förr – bredvid varandra.

De bilder som roar mig mest är de bilder vi har i vårt inre. Bilder som berättas med ord. Bilder som vi gör när vi hör om saker eller läser en bok. Hur många har inte blivit besvikna när vi först läst en bok och sedan sett filmen. Filmen visade inte alla de bilder vi själv haft.

Bilder som berättas med ord går att vrida och vända på. Vi får bara ett skelett i ord. Och kan fylla i resten själva. Är personen kort eller lång? Har hon grön eller blå blus? Långt eller kort hår?

På ett foto blir det självklart. I en ord-bild kan man fantisera själv. T.ex. när man hör Jesu liknelser. Är den barmhärtige samariern ung eller gammal? Vilka kläder bär han? Sjunger han på sin färd eller är han tyst? Ta fantasin till hjälp. Kanske upptäcker du mer av liknelserna på det sättet.

Något man gör kan också vara en bild. En pilgrimsvandring blir en bild för det kristna livet. Pilgrimsvandringen sker tillsammans. Vi delar – under tystnad eller med ord – vandringens möda. Vi kan hjälpa varandra. På färden får vi stanna till tillsammans för rast – med både fysisk och andlig föda. Och inte minst, tillsammans är vi på väg till ett gemensamt mål. Himmelen – gemenskapen med Gud.

I Bibeln står det att Kristus är avbilden av den som inte låter sig fotograferas. Ibland säger en bild mer än tusen ord.

MIKAEL ISACSON

församlingsbladet Maria

Utges av Svenska kyrkan i Lilla Edet med fyra nr/år och distribueras av Posten till alla hushåll.

Namnet Maria syftar på Jesu mor som fick föda Guds son, Maria från Magdala som var i Jesu närhet, samt Maria, Jakobs mor, som var det första vittnet om Jesu uppståndelse.

Ansvarig utgivare: Mikael Isacson
Redaktör: Carl-Henrik Karlsson,
0520 – 494713

Svenska kyrkan i Lilla Edet
Svenska kyrkan i Lilla Edet består av tre församlingar – Hjärtum, Västerlanda och Fuxerna-Åsbräcka – och är en del av den världsvida Kyrkan. Genom gudstjänst, diakoni, undervisning och mission vill vi tillsammans ta emot och förmedla Guds kärlek.

Vill du bli medlem?
Kontakta expeditionen, se nedan.

Präster

Mikael Isacson, 0520 – 494702
Bo Westergaard, 0520 – 494704
Marcus Stille, 0520 – 494705
Lars Nordblom, 0520 – 494706

Diakon

Merja Andersson, 0520 – 494707
Inger Lindeskog, 0520 – 494708

Svenska kyrkan i Lilla Edet
Fuxernavägen 10
463 33 Lilla Edet

0520–49 47 00

svenskakyrkan.se/lillaedet

Vandring i tystnad

Pilgrimssäsongen är igång. Måndagen den 27 april samlades 21 förväntansfulla pilgrimer utanför Fuxerna kyrka, för att i samlad tropp ta sig de tio kilometrarna längs pilgrimsleden till Hjärtums kyrka.

Vi var glatt överraskade att så många slöt upp. Det var ingen anmälan så vi visste inte alls hur många vi kunde förvänta oss, men hade ändå kört upp ett par bilar till Hjärtum i förväg för att kunna transportera hem folk.

VANDRINGEN inleddes med regn och lite hagel, men snart sken solen och vi bjöds på en fantastisk regnbåge. Ett par gånger stannade vi och rastade. Efter andakten i ring i kanten av Brattorpsåns naturreservat gick vi tysta en stund och begrundade både det vi hört och det vi såg omkring oss.

Ett hav av vitsippor talade om Guds generositet, det kuperade landskapet om livets berg och dal-gångar och den knaggliga stigen om att gå var-samt fram och vid behov ta hjälp av en utsträckt hand.

*En härlig kväll,
gav mersmak!*
Agneta Ahlblom
på facebook

JUST NÄR SOLEN sjunkit i väster nådde pilgrimerna Hjärtum och samlades en sista gång i ring utanför församlingshemmet för att tacka Gud och varandra för att vi fått dela vandringen mot målet.

Snart ger vi oss ut igen. Kanske kommer du med då?

INGER LINDESKOG ■

Pilgrimssommar

Under vår förflyttning i skön promenadtakt blir det tillfällen till reflektion, bön och tystnad.

Efter varje timmes vandring blir det en kvarts rast med vila, påfyllning av vätska, ett bibelord och kanske en bön.

Tänk på att ha rejäla skor eller kängor, och ett sittunderlag. Ta även med det du vill dricka och ev. äta. Ingen kostnad, ingen anmälan.

Söndag 14 juni

Högmässa i Fuxerna kyrka kl. 10. Efter mässa och kyrkkaffe, vandring på pilgrimsleden från Fuxerna kyrka till Lödöse museum.

Ta med matsäck och dryck för en hel dag. Vandringens längd: ca 16 km. Buss tillbaka från Lödöse till Lilla Edet (linje 421).

Tema: *Kallelsen till Guds rike*

Tisdag 7 juli

Parkering och samling kl. 18 vid info-tavlan (bastun) vid Vallen innanför Utby gård. Kvällsvandring längs Utby vandrings- och kulturled i Hjärtum, via Långsbergens naturreservat.

Önskarduskjutsdit-kontaktadiakon Inger Lindeskog, 0520 – 494708, inger.lindeskog@svenskakyrkan.se eller Ingemar Carlsson, 0520 – 652536. Vandringens längd: ca 9 km.

Tema: *Delande*

Lördag 22 augusti

Dagsvandring runt Väktorsjöarna med pilgrimsmässa plus medhavd lunch längs vägen. Badtillfälle för den som önskar (och tar med badkläder).

Samling kl. 11 vid info-tavlan i Gipenäs. Se skylt längs vägen mellan Hasteröd och Hjärtum. Önskar du skjuts, kontakta diakon Inger Lindeskog, 0520 – 494708, inger.lindeskog@svenskakyrkan.se eller Ingemar Carlsson, 0520 – 652536. Vandringens längd: ca 12 km.

Tema: *Frihet*

Tro utan ramverk

Hon är kultur- och fritidschefen som har utveckling som drivkraft, och med en tro som inte vill begränsas.

Annica Skog är östgöten som blev göteborgare som blev kultur- och fritidschef i Lilla Edet och flyttade till Stenungsund. Tempot är högt och tankarna flyger. Liksom händerna.

– Jag går under namnet Duracell-Annica bland mina vänner. Jag har ett högt tempo. Men det är inte att jag är stressad utan jag fungerar så. Jag har en högre växel. På gott och ont. En styrka är alltid en svaghet. Men jag har samtidigt fötterna på jorden. Analyserar och filosoferar.

– Något annat de kallar mig är ”dys-tershoppare”. Jag tycker det är dödtrist att shoppa.

HON HAR ända sedan barndomen varit emot kommersialism. Något hon blir mycket provocerad av är obalansen i samhället. Klyftorna. Annica har alltid värderat människor och relationer. En baston i hennes liv. Människors välmående är det viktiga. Det speglas också i hur hon är som ledare.

CHEF HAR HON varit sedan 1999, senast på en position inom Got Event. Med sitt sätt stämmer hon inte in på hur man ofta tänker att en chef skall vara. Hon går sin egen väg. Är sig själv. Enligt ett chefstest hon gjorde för många år sedan stämmer hon inte. Drivkraften till att göra ett bra jobb var vare sig status, pengar eller prestige, som då sågs som vanliga drivkrafter bland chefer. Noll poäng i prestige blev hennes resultat.

– Min drivkraft är att personalen lyckas. Att de och verksamheten utvecklas.

– Det är just själva utvecklingen som är min drivkraft. I det ligger välmåendet.

– För mig är ledarskap föräldraskap. Jag vill att medarbetarna skall känna sig trygga. Jag är som en lejonhona som skyddar personalen. Men som samtidigt ställer krav. Om någon är kritisk till verksamheten så är jag ansvarig för det. Personalen arbetar utifrån de förutsättningar som jag ger, och blir det inte bra så är det jag som ska ha ”skället”.

ÄVEN OM INTE PENGAR är drivkraften är dem bra att ha. Så att man kan skapa ett bra liv där man mår bra.

– Viktigt för mig är till exempel min familj och mina hästar. Men det är också viktigt att dela med sig. Eller köpa de hemlösas tidning Faktum.

– Så länge jag har råd att ge pengar till en tiggare, eller hjälpa en vän, så vill jag göra det. Det kunde varit jag.

Jag kanske kan hjälpa en person en dag från prostitution.

Eller mina barn, mina döttrar. Det kunde varit omvänt här i Sverige och då hoppas jag att någon hade hjälpt dem.

– Jag kanske kan hjälpa en person en dag från prostitution. Då har jag gjort någonting gott här i världen. Då har jag försökt. Om vi alla gör lite grann kan det bli lite bättre.

Det är ett sätt för henne att inte drunkna i hopplöshet, utan verkligen göra något.

NÄR "KULTURCHEFEN" får frågan om vad kultur är för något kommer lugnet. Den synliga eftertänksamheten. Orden bubblar inte längre, utan hon stavar sig fram.

– Det är desserten. Man kan inte leva på det, men inte utan det heller. Det är det "goa" i livet. Alla behöver det. Det är inte tak över huvudet eller trygghet och säkerhet, utan självförverkligandet. Njutningen.

Personligen uppskattar hon det kulturella ordet. Som litteratur och teater. Både att läsa och skriva, se och spela.

– Jag är nog ofta lite av en teaterapa i vardagen. Kan uppfattas lite flamsig.

Alla är olika, och det visar hon genom sitt sätt att vara. Det är inget hon lägger sig till med, utan hon är sådan. Men skenet kan bedra. Teaterapan har järnkoll och analyserar samtidigt som hon agerar. Att vara sig själv – med sina olika sidor – är något som hon sätter högt.

– Jag arbetar aktivt med att inte döma andra. Det vore urtråkigt om alla var likadana. Vi behöver hela blombuketten.

– Jag rekryterar gärna oliktankande. Det är bra för utvecklingen.

UTVECKLINGEN ÄR NÅGOT hon återkommer till. Om behovet av det.

Och svårigheterna.

– Lilla Edet är en utvecklingskommun – närheten till Göteborg, den orörda naturen, älven och en ökad inflyttning.

– Svårigheten är rädslan för förändring. Man vill ha utveckling men inte förändring. Det verkar som att man vill prova och förnya, samtidigt som man vill ha det som man alltid har haft det.

– När man i Lilla Edet säger att det varit på ett visst sätt väldigt länge, så är det positivt laddat ... Men du kan inte både flytta fram positionerna och samtidigt ha kvar de gamla.

SAMTALET FLYTER in på nödvändigheten av utveckling. Och framförhållning. Att inte nöja sig med det som är, utan sträcka sig längre. För det som är idag blir snabbt historia.

– Jag lever mycket imorgon.

Och tron?

– Visst har jag en stark tro. På Gud, en mening, något mer. Men ingen tydlig koppling till någon religion. Jag har så svårt för ramverket.

– Jag har inget behov av att sätta namn på tron. Förstår heller inte behovet av en bok, en byggnad, en klädsel och så vidare. Men jag är med i Svenska kyrkan och tycker den kristna religionen är helt OK.

– Men jag tror den högre makten är mer komplicerad än en handbok. Vi människor kan ha behov av det yttre, av ramverket, medan gudstron sitter i hjärtat och hjärnan. Gudstron tror jag inte är religionsanpassad.

Hon stannar till i tanken, men inte i tempot. Istället för att svara, ställer hon en fråga. Kanske till sig själv.

– Om jag bejakar en religion, säger jag då att jag väljer bort andra?

Vad kan kyrkan bidra med i Lilla Edet?

– Jättemycket. Att vara en öppen mötesplats. Utan krav, utan att prestera. En plats där jag inte behöver sjunga bra eller springa snabbt. Bara vara. Jag tror det finns ett väldigt stort behov av det.

– Många religioner har höga krav på sina medlemmar. Även i Svenska kyrkan var det så förr och det sitter kvar hos många. Många vågar inte närma sig, för man svär för mycket, dricker alkohol eller känner att man inte duger.

– Som du gör Carl-Henrik, att du kommer ut i samhället. Bara är. Det är bra. Visa att kyrkan står för helt andra värden idag.

– Många av er i kyrkan har studerat mycket, har mycket kunskaper och är intresserade av människor. Vi kan dra nytta av era kunskaper. Det finns mycket kloket innanför kyrkans väggar.

CARL-HENRIK KARLSSON ■

Vi människor kan ha behov av det yttre, av ramverket, medan gudstron sitter i hjärtat och hjärnan.

Pilgrim geocach

Utmed pilgrimsleden i Västerlanda finns nu ett antal gömmor för dem som vill upptäcka mer.

Många har redan gått Västerlandas egen pilgrimsled, från Sankt Olofs källa till bygdens kyrka.

Orsakerna kan vara många. Och får vara det. Men stigfinnarna ville att den verkligen skulle få vara en led för nutida pilgrimer, för att genom vandringsleden upptäcka det som är större och se klarare på det som är mindre.

Att den yttre vandringsleden trampar takt med den inre och hjärtats puls tankar hjärnan fri till nya tankar.

Vandra livet. Leva vägen.

Tid för smak. Tid för doft.

NÄR VÅREN började spricka fram gick jag tillsammans med Bengt Larsson och Sophie Kanter Karlsson ut på leden för att se var man kunde placera gömmor, eller cacher som man också säger. Tanken är att låta fler få upptäcka pilgrimsleden, men även ge material till den inre vandringsleden.

Regnet föll när vi gick, men sedan höll molnen tätt.

Bengt är van geochare medan jag och Sophie hänger på. Kvarnen, Stendammen, Slätten och Ivarslund.

Område efter område passeras och gömmor läggs utmed vägen för att till sist leda till den slutliga. Som att följa bäckarna uppströms för att till slut hitta källan.

Rätt som det är dyker vi ner i myllan för att gömma en cache. Men med GPS och en app på mobiltelefonen, kan man veta ungefär var de ligger.

GÖMMORNA finns där. Nära, men ändå så man måste söka. Mer än det som syns, närmare än man tror. Tillgängliga för alla, men inte så man snubblar på dem. Inget man hittar i soffan. Stövlarna måste på.

På samma sätt med det som är mer. Som också finns i gömmorna.

Jag kommer att tänka på den gamla psalmen i kyrkan: *Sökas skall Kristus, om Kristus skall finnas, sökas av innersta hjärta och själ. Säljas skall allt, om den pärlan skall vinnas, som lägger grund för vårt eviga väl.*

SOM SÅ OFTA finns det två diken. Antingen att ha utförsäljning av pärlorna – med risken att de uppfattas som billiga utan värde. Eller så håller man pärlan för sig själv.

Tur att det finns en väg. En pilgrimsväg där den som söker kan finna. Utan krav, men dyra pärlor. Det finns alltid mer att se. Men bara för den som tittar.

Jag kryper ner i gräset för att få en bra bild. Men då skäller den fyrbenta vännen som följt med.

Hundar är teckenkänsliga, berättar Sophie och Bengt. De känner av när något inte stämmer. Och vuxna män skall inte kravla i högt gräs.

Kanske borde vi öva på teckenkänslighet. För att se. Och finna.

Alla kan se jorden. Men den som ser upp ser himlen.

CARL-HENRIK KARLSSON ■

Geocaching är en GPS-stödd variant av skattjakt utomhus som härstammar från USA. Utövarna söker skatter (så kallade cacher) vars koordinater är utlagda på internet. Dessa gömmor placeras av andra deltagare.

Det finns flera olika typer av gömmor. Den enklaste varianten handlar om att hitta cachen med hjälp av koordinater och en utförlig beskrivning.

GPS – Global Positioning System

Läs mer: geocaching.com

”Det var ju kul”

Det här är helt fantastiskt underbart, säger mamma Gitte Jensen, när den första Messy church-kvällen i Hjärtum närmar sig sitt slut och vi sitter och äter.

Att fika tillsammans, göra saker med händerna, sjunga, fira gudstjänst och äta lagad kvällsmat blev succé i Hjärtum. För vi var många – det var rörigt – och vi hade roligt.

Hela och delar av familjer, barn från de allra minsta upp till mellanstadieåldern, föräldrar och några andra vuxna samlades tillsammans på barnens villkor. Med liv och lust – till skratt, bön, mat, workshop och spontandrama, förvandlades Hjärtums församlingshem och kyrka till en riktigt rörig kyrka en kväll i mitten av april.

EN MAMMA berättade att hon var fascinerad av att barnen var med och satt stilla: ”Det har jag inte sett ofta. Tösen blev arg när hon skulle sluta pyssla.”

Maten uppskattades verkligen, men inte bara för smaken. ”Att få den serverad, slippa sitta hemma själva och att bara lägga ungarna när det är dags, det är helt underbart”, var en av kommentarerna under kvällen.

VI HAR LÄNGTAT efter att möta barnen på deras villkor. Föräldrarna blev både glada och förvånade när deras barn satt stilla under andakten, trots att prästen sa: ”Idag får ni springa i kyrkan”.

Om man möter barnen på deras nivå upptäcker man nya sidor och får del av deras tankar. Om man håller sig vid en kvart till tjugo minuter per pass då orkar barnen att vara med och tycker det är roligt.

VI VÅGAR nog redan nu säga att Messy church i Hjärtum har kommit för att stanna. En tioårig kille uttryckte det så här: ”Jag trodde det skulle bli roligt. Det blev ännu roligare.”

Därför ser vi nu fram emot att ses igen nästa gång. Och då kan vi bli fler. För finns hjärterum så finns stjärterum i en Messy church.

MARCUS STILLE
ANTONIE HOFFMANN

Vad som gjorde mig så glad var att kyrkan var för barnen och på barnens villkor och jag, ja jag njöt av musiken. Det hör inte till vanligheterna att jag står upp i bänkraden och vickar på höfterna till, men det gjorde jag i går.

Bengt Larsson berättar på vår webbsida om sin oväntade kväll i kyrkan.

svenskakyrkan.se/hjartum

Toner av trons mysterium

Att fira gudstjänst är att fira mysteriet, menar Per Högberg. Sången leds av Kristus som dirigent. I hans kör får vi alla sjunga med.

Söndag XL betyder ”extra stor söndag”. En sådan ägde rum den 10 maj, då vi firade högmässa i Fuxerna kyrka, för att sedan resa till Åh stiftsgård vid havet utanför Ljungskile.

På Åh åt vi middag och gick tipspromenad innan det var dags att samlas i kyrkan på berget. Efter en gemensam inledning delade vi upp oss i grupper.

En yngre grupp på 13 personer gick på skattjakt i omgivningarna. Det krävdes både dragkamp, madrassåkning och ballongsprängning innan de fann den välsmakande skatten.

DEN MER stillasittande delen av församlingen fick lyssna till föredrag av Per Högberg, organist i Vasakyrkan i Göteborg. Vad är det vi sjunger i kyrkan, och varför? Hur började det en gång, och varför började vi spela orgel till sångerna?

FÖREDRAGET VARVADES med gemensamsång. Mest sjöngvipsalmer, men ett parti i mässan återkom gång på gång: Trons mysterium.

Trons mysterium är något dolt. Det är sant och verkligt, men döljer sig för oss människor. Föredragshållaren illustrerade detta genom att vända ryggen till oss medan han talade. Och så sjöng vi psalmen 246: ”Här en källa rinner, säll den henne finner! Hon är djup och klar, gömd men uppenbar.”

I VASAKYRKANS KOR finns en väldig Kristusbild av Albert Eldh (som även målat korfönstren i Fuxerna kyrka). Kristus står där med armarna

utbredda och inbjudande: ”Kom till mig alla ni som är tyngda av bördor; jag skall skänka er vila!” (Matt 11:28)

Per Högberg berättade att han ser denna Kristusmålning så gott som dagligen från sin position på läktaren, och att bilden vuxit sig allt starkare för honom med åren.

Kristus är inte längre fastnaglad vid korset, utan han står där som en körledare med lyfta händer och inbjuder församlingen att sjunga med, i väntan på hans återkomst i härlighet.

KRISTUS ÄR i detta nu inte överksam, utan han är stadd i bön inför Fadern. Det som han har gjort i sin död och uppståndelse, har han gjort för oss.

Liturgi är inte bara de olika momenten vi gör i kyrkan, utan Kristi tjänst, ”en offentlig tjänst utförd av en individ (Kristus) för folket.” Därför går vi till kyrkan, för att fira trons mysterium. ”Din död förkunnar vi Herre, din uppståndelse bekänner vi, till dess du kommer åter i härlighet.”

PER HÖGBERG BERÄTTADE att den vanliga högmässan är fullspäckad av bibelord och att det även är ett bibelord som varit vägledande för att man sjungit genom hela kyrkans historia. ”Låt Kristi ord bo hos er i hela sin rike-dom och med all sin vishet. Lär och vägled varandra, med psalmer, hymner och andlig sång i kraft av nåden, och sjung Guds lov i era hjärtan.”

Hur ska man då spela till sångerna? Högberg citerade 200 år gamla instruktioner som säger att man ska ”noga ge akt på sången”.

Sången stod i centrum, inte själva spelandet, och orgeln kom in som ett bruksinstrument, som i första hand skulle leda

sången i kyrkan.

Innan läskunnigheten var så stor, var psalmboken den svenska lekmannabibeln. Man har i vårt land sjungit in tron.

Det fanns till exempel listor över vilka psalmer som passade om man ville ha löskokta ägg eller hårdkokta ägg, beroende på hur långa psalmerna var. Man sjöng alltså under arbetet.

ORGLAR BESTÅR AV en stor mängd pipor, ofta ett fyrsiffrigt antal, från små och tunna till manshöga och kraftiga.

Högberg liknade dem vid en grupp sångare, med förebilder i den mänskliga rösten. Varje pipa bryter luften, och vissa har till och med det som kallas ”pip-skägg”. De låter alla olika och det blir vackert när de ljuder tillsammans.

Ibland sägs det lite nedlåtande att ”var och en sjunger efter sin pipa”, men Per Högberg menade att det är bra när vi gör det. Det blir vackert tillsammans.

Han avslutade med en uppmaning att dra på och våga sjunga ut.

– När Blåvitt spelar på Ullevi så är det ingen som tänker på att det i första hand ska vara vackert. Man sjunger av hjärtans lust, hejdlöst och rakt ut. Det borde vi också göra i kyrkan.

INGER LINDESKOG

Gudfruktig kämparglöd

Filmen cirkulerar kring Grant Taylor som ansvarar för skolans lag i amerikansk fotboll. Han är inne på sin sjätte säsong som lagets tränare och börjar den nya säsongen oerhört uselt. Bakom hans rygg samlas missnöjda röster som viskar om att de vill sparka Grant till förmån för någon nytänkande.

Hemma har han ett vackert och kärleksfullt äktenskap med sin hustru, men de har inga barn trots flera år av försök och väntan, vilket gör att de båda börjar känna sig sorgsna och hopplösa.

DET ÄR INTE särdeles mycket till medgångar som huvudkaraktären får ta del av där filmen tar plats. Vad han dock har är en stark relation till Gud som får honom att hålla modet uppe och viljan att fortsätta trots att det är motigt.

VAD GÖR VI i motgångar? Hur tar vi oss ur jobbiga situationer? Att i bön be om styrka och hjälp är givet i stunder av motgång, men vår egen inställning och vårt förhållningssätt är också av betydelse. Om vi ställs inför en utmaning som kräver mer av oss än vad vi tror att vi klarar av så är det inte okej att ge upp utan ens ha försökt.

En helhjärtad inställning där vi med kropp och själ gör en seriös ansträngning för vad vi vill ha gjort är ett godkänt betyg. Vi må inte alltid få som vi vill när vi vill det, men vi kan aldrig förvänta oss att få det serverat – vi måste förtjäna det.

FILMEN BEHANDLAR detta på ett känslösamt sätt. Lite enkel, men så pass lättuggat att om man är sugen på något lättsmält är det bara att luta sig tillbaka och låta den sjunka in.

Den gav mig en möjlighet till reflektion över min egen inställning. Om jag verkligen vill något så ska jag banne mig inte ge upp i första taget. ■

Titel: Facing the Giants

Regi: Alex Kendrick

Genre: Drama, Sport

Produktionsår: 2006

Erik Pettersson, 26 år, sjuksköterskestudent och filmrecensent.

Barnen hittade skatten till slut (se föregående sida). Men innan skattjakten sjöng vi alla tillsammans i Åh kyrka.

Många som gjort det möjligt

Mitt i nya askgraven står en ensam ormhassel, men snart står hela kullen i blom.

För drygt ett år sedan började Mattias Andersson och Marie-Louise Ydresjö planera askgraven.

Med inspiration från bland annat askgraven i Gärdhem började den konkreta planeringen.

Från början tänkte de att det skulle vara stenplattor som de skulle kapa för att få till en cirkel, men insåg att det skulle vara svårt att få det snyggt. Istället blev det granitplattor med kreativa former.

ASKGRAVEN BLEV FÄRDIG i februari och redan i april var fyra platser uttagna. Sammanlagt är det 37 stenar i den inre cirkeln (där namnplattan fästs) och lika många granitplattor utanför. Vid varje sten kan fyra askor gravesättas. Men om askgraven skulle bli fylld, finns det redan nu tankar på framtiden.

– Då anlägger vi en till med en liknande form. Tanken är att det skall finnas plats för två till förutom den som är nu, säger Mattias Andersson, arbetsledande kyrkogårdsvaktmästare.

HUR MÅNGA som kommer utnyttja askgraven vill han inte spekulera i.

– Tanken är att det skall komplettera, vara ett mellanting mellan minneslund och urngrav. Det är inte så anonymt som minneslund, utan här får man en namnplatta och sin specifika grav. Det är något man betalar en engångskostnad för och som gäller för 25 år.

I askgraven finns det möjlighet för anhöriga att välja att låta gravesätta ytterligare tre askor vid samma sten. En engångskostnad tas då ut för ytterligare 25 år, borträknat de år som redan är betalda för skötseln.

DET MATTIAS HAR uppskattat är att det är så många som varit delaktiga och bidragit med sin del. Allt från idéer till ritning och i ordningsställande.

– Det har varit väldigt roligt och det blev ett bra resultat. Känns bra.

– Området har innan inte varit så vackert, så detta är ett lyft för denna del av kyrkogården.

CARL-HENRIK KARLSSON ■

Askgravplats kostar 7450 kr. I priset ingår gravskötsel i 25 år, askhölje och namnplatta. Vid ny nedsättning i samma grav tillkommer 192 kr/år för att garantera gravskötsel i 25 år efter sista nedsättning, askhölje 330 kr och namnplatta 1620 kr. (Priserna gäller för 2015.)

Blommor och ljus får sättas på anvisad plats.

Anhöriga får vara med vid gravesättning.

Forntid speglas i framtid

Vad gör man om man saknar en askgrav på den egna kyrkogården? För Ulla blev drömmen plötsligt verklighet. Verkställandet var närmare än hon trodde.

För 13 år sedan flyttade Ulla Koch, tillsammans med sin man Krister, till Steröd i Hjärtum.

– Det är som om jag flyttat hem. Alla är så vänliga.

PÅ ANDRA HÅLL hade hon sett att man börjat med askgravar och tänkte att det vore fint om vi hade det även i Hjärtum. Hon menar att det ligger i tiden, det blir lättare för anhöriga. De unga lever ett annat liv än förr. Och för två år sedan började hon, som hon själv säger, tjata om det på Tisdagscafét. Hon tog med sig bilder från askgravar från andra ställen och tog varje tillfälle att berätta om sina tankar.

MEN SÅ KOM hon till en punkt där hon insåg att hon inte bara kan tjata om detta med alla och överallt. När kyrkoherde Mikael Isacson en gång var på cafét gick hon fram till honom och frågade vem hon borde prata med. ”Med mig”, svarade han bara. Ulla hade laddat så länge inför detta, och så var det så enkelt och så direkt. Mikael och flera andra hade burit liknande tankar, men när nu Ulla tog upp tanken var tiden mogen och bitarna föll på plats.

ULLA TYCKER Mikael varit schysst som informerat och ringt henne för att hon skulle få följa utvecklingen.

– Det är gott att man lyssnar på församlingsmedlemmarna.

– Jag kan känna att jag gjort något. Jag kände mig tjugitig, men det blev bra.

– Det är så stort när en dröm går i uppfyllelse.

Kanske är det därför hon då och då åker till askgraven och kyrkogården.

SJÄLV HAR hon inga kopplingar till Hjärtums kyrkogård. Inte mer än att hon själv vill bli begravd där.

– Det blir lättare för barnen. Det måste ju inte vara en stor grav. Vi finns ju kvar ändå. Och fint att ha med ett namn på en namnplatta som det är på askgraven. Nu är vi ju inte lika anonyma som när vi bodde i Göteborg.

– Jag vill ligga här. Det vet jag många som vill. Det känns rätt. Här kan man få sova. Och det blir enkelt för barnen.

Hon känner att det är i Hjärtum hon vill ha sin sista vila. Det är här hon hör hemma och numera har sina rötter.

FÖR EN TID SEDAN mötte hon en kvinna i gudstjänsten som hon inte sett tidigare. Efter kyrkan åkte Ulla till askgraven och träffade då kvinnan igen. Det visade sig att hon var nyss förlorat sin man. Hon berättade för Ulla hur hon mitt i sorgen var så tacksam för att askgraven nu fanns.

Stenarna som är runt askgraven är alla olika och en av dem liknar ett hjärta. De har också olika utseende beroende på om de är blöta eller torra. Så den förnyas ständigt, den lever med årstiderna. Ulla säger att många som är äldre funderar på hur allt kommer att bli på ålderns höst. Men mitt i allt detta kan det vara en trygghet att veta var man kan få den sista vilan.

Inför döden är hon numera inte rädd.

– Jag hoppas det skall hända något.

ULLA BERÄTTAR att när det inte får plats fler i askgraven, är kyrkogårdsförvaltningen öppen för att anlägga fler askgravar. En mindre och en större finns det tankar på. Men det beror på intresset för den som nu är.

– Det får vara mitt mål att inte få plats. Jag hoppas få leva länge även om jag har krämpor.

Att det är en namnplatta för varje person i askgraven är viktigt för Ulla. Det gör att hon kan komma dit och minnas de som hon känt, kanske med tiden någon hon lärt känna på Tisdagscafét. Och hon hoppas att någon tänker på henne när den tiden kommer.

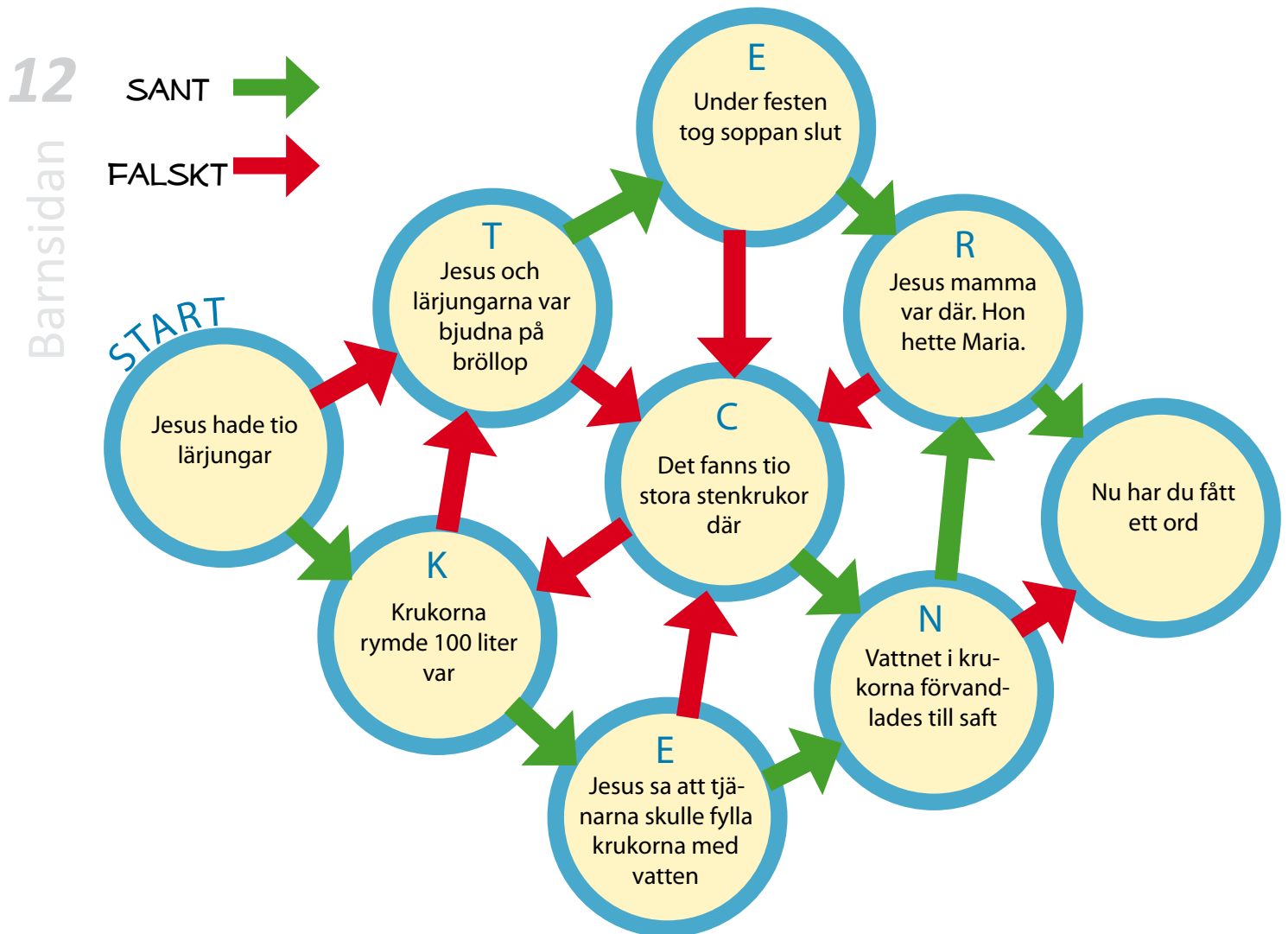
MEDAN VI SITTEr på bänken framför askgraven och samtalar, kommer vi att tänka på att dess form och storlek smälter in i det speciella med Hjärtums kyrkogård, med dess cirkelformade forngrav vid västra sidan, nära parkeringen. Det är som om forntid, nutid och framtid vävs ihop.

CARL-HENRIK KARLSSON ■

BRÖLLOPET I KANA

LÄS IGENOM TEXTEN I JOHANNES EVANGELIUM KAPITEL 11, VERS 1-11. SEDAN SKA DU TA DIG IGENOM FRÅGE-RINGARNA! (ELLER FÖRSÖK DIREKT IFALL DU TROR ATT DU KLARAR DET.)

OM DET SOM STÅR I RINGEN ÄR SANT FÖLJER DU DEN GRÖNA PILEN TILL NÄSTA RING. OM DET ÄR FALSKT FÖLJER DU DEN RÖDA. SAMLA BOKSTÄVER PÅ VÄGEN OCH SKRIV IN I MENINGEN HÄR NEDANFÖR.

I KANA GJORDE JESUS SITT FÖRSTA UNDER. DET VAR ETT _____ SOM VISADE ATT JESUS VAR MER ÄN EN VANLIG MÄNNISKA.

GÅR OFTA RUNT EN STÄNG ↓

TILLHYGGE

KAN DET MESTA GÅ PÅ

↗

BOKAT

STRECK

TAR INGET FÖRALDRANSVAR

RYMDMÄTT

DEN HAR VINKELFORM

↘

TILLBAD FÖLJER ETT ↓

I PAR MED KORNDEN BIOLOGISKA BYGGSTENEN ↓

TAR HOPPARRE ↓

NÄS TON

DESS PLATS ÄR I TULLEN

VILL VÄL JUMBO KOMMA I

BESTÄMMER ETT BREV TESLA

↘

FÖR NÄRVARANDE

SATTE EN GRÄNS FÖR

FÖRBUNDE

EJ SÄLLAN VETENSKAPLIGA

BOTADE SFÄR

LISA MED SAM FLEST PÅ SOMMAREN ↘

GJORDE VERKAN

SÄLJER VID DÖRR LÅNGA

ÖVERGÅNGSSTALLET ↘

USELT VEDERLAG HAR KANALER

RITADE ROLIGT

KLAPPMYTS KASST

STÖRST I TIBET

VAR JU ESAU

↘

FOR VILT FRAM VAR GOMER HOSEAS

PSALMEN

KOM, HELGE ANDE, TILL MIG IN, UPPLYS MIN SJÄL OCH GE DEN LIV, ATT JAG I DIG FÖRBLIVER. VAR SJÄLV ETT LJUS PÅ ALL MIN STIG, OCH LED MIG DU [ ] [ ] [ ] [ ], ÅT DIG JAG HELT MIG GIVER.

JOY F52

BIBELHÄLLEN

BACKE

KÄNNER DEN VILLRÄDIGE

LÅNGT LIDEN

Skicka in din lösning senast 1 juli till *forsamlingsbladet Maria*, Fuxernavägen 10, 463 33 Lilla Edet. Vi drar tre vinnare som får ett bokpris hemskickat.

Namn.....
 Adress.....

Korsordsvinnare: Grattis Tomas Ryrå, Ulrika Bubach och Marita Åsenstjerna som fått varsin bok.

ÖL

SPARSAM

APARTA

TURNEER

SIG I

LENIN

GENAIV

M BT

HONHARNÅGOTI ↘

RÄTTAN

GROTESK

URTAG

SLEM

O I

TIGARIAN

BLEK

GÖROSS

KLOKA

RÖLAKAN

ÅGOR

MAJBRASA

SELE

PSALMEN

TRON

PENG

RAID

SE OSS DEN BLEK FÖR SÖLDA MÖJLIGHETER. SE FANTASIE ATT FINNA SÖKA MEDEL. SÖK I DEN FÄRST FÖR FRED OCH BRÖD ÄT ALLA.

Barnen i söndagsskolan i Fuxerna kyrka får höra bibelberättelser, rita och pyssla.

Vägkyrka

Västerlanda 29/6–12/7 juli kl. 13–18.
Hjärtum 13/7 – 26/7, kl. 13–18.
 Servering, andakt, hantverk, visning av kyrkan, hembygdsmuseum.

Sommarkyrka

Utställning, Lilla Edets fotoklubb.
 22/6–3/7, mån–fre kl. 13–16
 Fuxerna kyrka.

Konfirmation i Hjärtums kyrka den 10 maj 2015

BAKRE RADEN: Jenny Hassellund, fadder, Daniella Irdenstam, fadder, Julia Johansson, Marcus Stille, präst, Hanna Klevedal, Johanna Ågren, fadder, Christina Elfström Mellberg, kantor, Antonie Hoffmann, ledare. FRÄMRE RADEN: Sarah Lindgren, Nathalie Andersson, Wilma Stenberg, Nikita Malmborg, Nina Lindgren. FOTO: Stibe Elevbild

Lilla Maria

– kalendern för dig som vill veta var det händer när det händer

Lilla Maria ges ut varje månad av Svenska kyrkan i Lilla Edet och finns att hämta i de olika kyrkorna.

Prenumeration via e-post (pdf):
lillaedets.pastorat@svenskakyrkan.se

Beställning av aktuellt nummer, ring expeditionen, 0520–49 47 00.

Svenska kyrkan
LILLA EDET

juni 2015

Lilla Maria

Kylskåpskalender för Hjärtum, Västerlanda och Fuxerna-Åsbräcka församlingar

Högmässa på Söndag XL 11 med medverkan av Fuxtakören.

Vägkyrka
Västerlanda 29/6–12/7 juli kl. 13–18.
Hjärtum 13/7–26/7, kl. 13–18.
 Servering, andakt, häntverk, guidning, museum.

Sommarkyrka
 Utställning av Lilla Edets fotoklubb.
 22/6–3/7, mån–fre kl. 13–16 Fuxerna kyrka.
 Alla som vill hjälpa till är välkomna på möte
 måndag 1/6 kl. 11 i Fuxerna församlingshem.

Pilgrimsvandring
 Söndag 14 juni Högmässa, Fuxerna kyrka kl. 10.
 Efter kyrkkaffe vandring på pilgrimsleden till
 Lööse. Ca 16 km. Ta med matsäck och dryck.
 Buss tillbaka (linje 421).

Gemenskapsträff
 Torsdag 18 juni kl. 14, Fuxerna församlingshem.
 ICA-kören. **Midsommarblomster i folkviseton.**
 Sång & musik med Ingrid Romell, Christina
 Mellberg & Ann-Catrine Persson.

måndag 8 juni
 kl. 17:30–19:30.
 Väldigt gratis.

Hjärtum

Söndagar
gudstjänst
kl. 10.

Djurhult

En söndag
i månaden
gudstjänst kl. 16.

Västerlanda

Söndagar högmässa
kl. 12. Torsdagar
mässa kl. 19.

Åsbräcka

En söndag i
månaden
gudstjänst kl. 18.

Fuxerna

Söndagar högmässa
kl. 10. Onsdagar
mässa kl. 18:30.

Barndop

HJÄRTUM

Född 141013 Maja Högberg, döpt
150222 i Hjärtums kyrka

Född 141013 Märta Jonsson, döpt
150301 i Fuxerna kyrka

Född 141110 Alice Jarl, döpt 150308 i
Fuxerna kyrka

Född 150124 Casper Ternehäll, döpt
150329 i Hjärtums kyrka

Född 150204 Jonathan Nilsson
Bratt, döpt 150418 i Knippla kapell

Född 141128 Henry Wallberg, döpt
150419 i Hjärtums kyrka

Född 141216 Astrid Eriksson, döpt
150503 i Västerlanda kyrka

Född 141213 Alf Trönberg, döpt
150509 i Hjärtums kyrka

VÄSTERLANDA

Född 140819 Anton Formlund, döpt
150228 i Västerlanda kyrka

FUXERNA-ÅSBRÄCKA

Född 141125 Ella Grönholm Rygaard,
döpt 150208 i Lundby gamla kyrka

Född 141019 Hugo Andreasson, döpt
150222 i Västerlanda kyrka

Född 140816 Emilia Nordström, döpt
150222 i Fuxerna kyrka

Född 140913 Tess Bengtsson, döpt
150222 i Kungälv kyrka

Född 140920 Julius Augustsson, döpt
150228 i Fuxerna kyrka

Född 141018 Léon Nilsson, döpt
150328 i Fuxerna kyrka

Född 150115 Mellizza Frimanzon, döpt
150328 i Fuxerna kyrka

Född 141217 Ida Löf, döpt 150328 i
Nordmarks kyrka

Född 141104 Azalea Leppänen,
döpt 150405 i Fuxerna kyrka

Född 141223 Alexander Jirblom,
döpt 150412 i Fuxerna kyrka

Född 141118 Benjamin Lindén,
döpt 150419 i Fuxerna kyrka

Född 140924 Kian Lindeman Kim,
döpt 150426 i Fuxerna kyrka

Född 150127 Charlie Lundin, döpt
9 maj i Fuxerna kyrka

Bevara dessa barn i ditt förbund.

FAMILJESIDAN

Skicka in dina bilder till
svenskakyrkan.se/
lillaedet/familjesidan

15

Gudstjänster

Personalhörnan

med Nina Tuomola, kyrkogårdsvaktmästare i Hjärtum

Vad har du för arbetsuppgifter?

Allt möjligt. Gräsklippning, trimning, begravingar, plantering och vattning.

Vad trivs du bäst med?

Att vara ute och jobba. Allting är roligt.

Vad gör du på fritiden?

Fiskar, är ute i naturen. Båtliv.

Sjunger medan vi väntar

Som organist i Vasakyrkan har jag förmånen att ha Albert Eldhs magnifika kormålning i blickfånget, när jag från läktaren i väster tillsammans med orgeln och församlingen musicerar i psalmsång och annan musik.

Längst ned vid altaret ser vi den lidande Kristus med sina utsträckta armar och händer på korset. Men när vi lyfter blicken, uppenbarar sig genom det transparenta crucifixet den uppståndne och triumferande Kristus. Hans armar och händer är ännu utsträckta, men nu inte längre fastspikade, utan fria. De bildar en öppen och inbjudande famn.

När man utbildar sig till körledare, får man lära sig att ha en öppen arm- och handställning. Man skall med denna förtroendefullt inbjuda kören att i relation med mig som ledare, tillsammans sjunga och skapa musik.

Jag återvänder till kormålningen i Vasakyrkan och ser nu den triumferande Kristus som faktiskt en körledare! Med sin öppna famn inbjuder han hela församlingen att tillsammans med honom bilda den kör, det körinstrument som sjunger Guds lov.

Körledaren Kristus omges i Vasakyrkans kormålning av tillbedjande änglar och lärjungar. Vi firar inte mässan ensamma på jorden. Nej, i mässan sker ett möte mellan det himmelska och jordiska.

Nu har jag förflyttat mig till Fuxerna kyrka, och har dess så innehållsrika altaruppsats framför mig. Jag läser i kyrkobeskrivningen för Fuxerna kyrka att ikonmålaren Erland Forsbergs verk ”i linje, färg och form” förkunnar ”inkarnationens paradox: Det himmelska mitt i vårt jordiska!” Därmed blir altaruppsatsen ”också en lovsång till Den Treenige Guden som visat sig själv i vår Herre Jesus Kristus”.

Och det är i denna lovsång vi alla är kallade att delta, till dess Kristus kommer åter! En av mina favoritpsalmer är ”Herre, när din dag är inne” (Sv. Ps. 174). Psalmerna sjungs vanligen vid kyrkoårets slut, men passar också bra vid firande av varje mässa. Psalmens sex verser avslutas på i stort sett samma vis; ”... tills vi ser dig som du är!”.

I väntan på att få se Kristus just som han är, klingar oupphörligt Kyrkans och församlingens sång:

Nådens rike, dolt i världen träder fram i ljus och lovsång (Sv. Ps. 174:2).

Per Högberg är organist och körledare i Vasakyrkan (Göteborg) samt lärare i liturgiskt orgelspel vid Göteborgs universitet/Högskolan för scen och musik. Han är bosatt på Lyckorna i Ljungskile. Under senare år har Per varit tjänstledig för studier, och kunnat dela gudstjänstgemenskapen i Fuxerna kyrka.